

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Căsătoria civilă.

Evenimentul cel mai însemnat din săptămâna trecută a fost în via de stat parlamentară a Ungariei succesul sau triumful cabinetului Wekerle (cum îl numesc foile magiare), obținând de la Maiestatea Sa permisiunea pealabilă de a pute prezenta spre dezbateră în dietă mult pomenitul proiect pentru căsătoria civilă sau cum l-a numit ministrul, „proiectul de lege despre dreptul de căsătorie”. În ședința dietei din 9 Novembre n. a anunțat oficial această deputaților ministrul Wekerle promițând, că îndată ce se va găta motivarea lui (cam în două săptămâni) îl va prezenta dietei.

Prin această deci una dintre cele mai însemnate opere ale „liberalismului” modern magiar, care nouă românilor și altor naționalități din țară de sigur nu ne va servi spre bine, a făcut un puternic pas înainte spre rezolvare.

Conținutul proiectului nu este cunoscut în toate amănunțele, dar unele foi au aflat principiile de frunte pe cari se bazează și unele dispoziții mai însemnate ale lui.

„Pesti Hirl.” ne comunică următoarele despre dispozițiile principale ale lui:

Căsătoria este cu desăvârșire și pe contract civil, care trebuie înaintea organelor designate de adstat.

Valabilitatea contractului nu dădește sancțiunea religioasă. Din conținutul, care cununa părechia căsătorilor înainte de încheierea căsătoriei civile, va fi pedepsit foarte aspru. După încheierea căsătoriei civile păsărat în liberă voie părechii căsătoritorilor a se cununa și în biserică; obligați însă nu sunt.

Intre pedecile încheierii căsătoriei este și starea de preoție și votul de călugărie.

Pricinile de divorț — abstracție făcând de pricinile de nevalabilitate — în trăsături generale sunt acelea din patenta Iosefină. „Ura nedumerită” între soți ca motiv de divorț este stersă.

Cu privire la căsătoriile existente, dacă se vor isca procese de despărțire, proiectul dispune astfel: Deoarece cu intrarea în vigoare a legii celei noue, jurisdicțiunea bisericească va dispărea pretutindeni, despre certele între căsătorii vor decide exclusiv judecătorii civile în sensul legii celei noue. Căsătoriile încheiate înainte de intrarea în vigoare a noiei legi numai atunci pot fi desfăcute, dacă motivul de divorț se află atât în legea cea nouă cât și în cea veche. Așa d. e. „ura nedumerită” nu mai poate servi ca motiv de divorț.

La căsătoriile catolice fiind până acum eschisă desfacerea căsătoriei, aceste și după intrarea în vigoare a noiei legi numai așa se vor pute desface, dacă motivul de despărțire se va afla atât în legea cea nouă, cât și în dreptul canonic, ca motiv de despărțire de pat și masă.

Căsătoriile dintre catolici încheiate după intrarea în vigoare a legii nu se vor deosebi de celelalte.

Din această schițare se vede, că noua lege, dacă va fi votată, va forma încet cu încetul un părete despărțitor între biserică și credincioși, de orece va desconsiderarea faptului, că căsătoria e o taină, care s'a încheiat de la început prin biserică, căsătoriei bisericesci nu îi se mai recunoște valabilitatea legală.

De altă parte se vede, că proiectul de lege a fost influențat de catolicism, care, dacă nu l'a putut împedea, cel puțin a introdus în el unele dispozițiuni, ce-i convin, cum e bună oră, că preotul catolic și dacă va trece la altă confesiune, un va pute încheia căsătorie civilă legală; apoi stergerea „urei neimpăcate” dintre motivele de divorț etc.

Cu toate aceste, cercurile catolice se vede, că nu sunt de acord cu proiectul. Aceste își vor concentra toate forțele, ca să-l împedee de a deveni lege și anume în casa magnaților, căci în dietă după toate probabilitățile, se va vota fără modificare.

La acesta se vede, că țintesc foile clericale dela noi și din Viena. Astfel „Magyar Állam” țice că Maj. Sa numai silit de guvern și-a dat aprobarea prealabilă proiectului și datorința casei magnaților este a respinge proiectul de buget, ér „Vaterland” din Viena, țice cu privire la proiect, că „a sosit timpul de acțiune pentru dietă, casa magnaților și locuitorii țerei.” Tot „Vaterland” anunță, că, cel mai târziu îndată după prezentarea proiectului în dietă, se va conchema conferința episcopilor catolici, ca să ia măsurile de lipsă pentru de-a mobilisa poporațiunea catolică. Astfel se pôte întâmpla, ca proiectul să fie respins în casa magnaților. De aici țice „P. Hirl.” se nalță o umbră, care ușor îl pôte întuneca.

Și acesta n'ar fi nici o minune. Fapt e, că el se forțeează contra voinței majorității țerei: a poporațiunii catolice, a românilor și eventual și a altor cetățeni. Aceștia, precum scim, formeează majoritatea.

Toți aceștia, dar în special noi românii nu putem să aprobăm căsătoria civilă; noi nu aflăm, că ar fi așa de lipsă și înteețitoare precum ne-o presintă foile jidano-magiare sub masca liberalismului.

Să va decide însă și de astădată „de nobis, sine nobis”

Comitatul Făgărașului.

Foile din Budapesta ne-au sur prins în zilele din urmă cu o adresă a municipiului Făgăraș către dietă și guvern, în care cere cu urgență, că pentru a face afront mișcărilor și agitațiunilor românilor din Ardel și de peste Carpați să se introducă peste această țără administrația

de stat, cu alte cuvinte; toți amploiații administrațiunii să fie numiți de guvern.

Acăsta idee n'a fost plasmuită în creerii și capetele celor ce conduc ađi destinele comitatului Făgăraș, cel mai românesc comitat, după numărul locuitorilor. Ea a fost dată la ivelă încă în vară de foia guvernamentală „P. Hirlap”, a fost apoi obiectul de discuție în adunarea, ce o au avut fișpanii în Budapesta și considerată ca cel mai eficace remediu pentru a se pune stavilă inchipuitelor agitațiuni „valache”.

Ceea-ce a făcut dar acum municipiul Făgăraș este numai un act de servilism „patriotic”, căci în timp, când în alte municipii se iscodesc și se propun câte și mai câte măsuri draconice în contul românilor, nu putea să rămână și să nu esceleze comitatul Făgărașului în servilismul patriotic, așa precum și-l revindecă numai magiarii pe sema lor.

Fișpanul Bauszner și vice-fișpanul Kapocsanyi, acești doi stegari ai mult visatei idei de stat magiar, au dus lucrurile în comitatul Făgărașului așa de departe, încât ne mai sciind cum se iasă din încurcala, în care s'au prins ca într'o pânză de păiangin, cer să le vină guvernul în ajutoriu, cer ca guvernul să denumeească pe amploiați.

Nu se pôte presupune dar altceva decât, că acești stegari vee înșiși prăpastia d'asupra căruia stau, vee înșiși starea deplorabilă, ce domnesce în comitat prin aducerea și chivernisela a fel de fel de venituri căpătuite, vee înșiși, că ei și cu toți sateliții lor nu o mai pot scote la cale, — carul comitatului s'a înglodat.

Acesta e motivul, pentru care s'au folosit de apucătura siretlică: a acusa pe români de agitatori, — și sub pretextul acesta, dându-și înșiși testimoniu de paupertate în conducerea comitatului, se țărăesc ca nesce reptile și în servilismul lor nu mai vee altă scăpare și altă mântuire, decât cerend ajutoriu

FOIȚA

„Dummer Kerl von Fogarasch”

Puțini vor fi între cetitori nostri, cari nu vor fi audți v'odată sentința de mai sus aplicată la țărășeni și nefățărășeni, cari fac vr'o prostie cu corne, dar cu toate acestea pot să fie și de aceia, cari nu i cunosc originea, deci pentru orientarea acolora ne luăm voie a li-o povesti.

„A fost ce-a fost, căci dacă n'ar vrut fi, nu s'ar pomeni”.

A fost o companie de infanteriști împărătesci, care din Sibiu s'au dus în garnisonă la Brașov.

Drumul dela Sibiu la Brașov trece prin restitul oraș cu numele Făgăraș, despre care renumitul istoric Hunfalvy țice, că-și derivă numele dela cuvântul magiar „fagaras” românesc „groșiță” sau „dutea de lemn” care nume se țice, că și l'a meritat prin aceea, că în vremile vechi, când și arama era lucru mare, locuitorii acelu oraș în loc de bani de aramă se mulțamiau și cu dutea de lemn.

După călătorie de trei zile feciorii osteniți de drum, au făcut în Făgăraș „Rast” de trei zile.

Încântați fățărășenii de purtarea ostășilor cât timp au petrecut în mijlocul lor, dar și îngrijați de sörtea lor, dacă prin pădurea Perșani, unde în vremile acelea se susțineau hoși, vor trece fără pază, s'au adunat la casa statului și „în unanimitate” au hotărît ca să le ofere o asistență de „doi panduri” sau „hai-ducii” cum se numiau în vremile vechi polițiști urbani de astăzi.

Când apoi căpitanul ținea revistă asupra companiei, adunate și adiustate de drum ca să plece la Brașov, primarul orașului, în haine de gală, concomitat de cei doi panduri, cari erau destinați să apere pe cătane de hoși în pădurea din Perșani, s'a prezentat naintea lui, și în o cuvântare plină de însuflețire „patriotică” i-a dat se pricépă, căt este el de fericit, că pôte fi organul acelu oraș, dela care, pentru înțelepciunea sa și-a imprumutat numele și comitatul, și care scie să afe atât de eficace mijloce pentru siguranța armatei contra eventualelor atacuri din partea hoșilor din pădurea din Perșani, i-a pus la dispozițiune pe cei doi panduri.

Neurbanul căpitan însă mesurându-l din crescet până în tălpi, cu o căutătură deprețuitoare i-a respuns în patru cuvinte cu „Dummer Kerl von Fogarasch!” și s'a întors... spatele.

Acest botez s'a întâmplat în anul Domnului 1843, ziua 14 Octobree st. n.

Vrednicii urmași ai bravilor antecesori, fiind cont de spiritul timpului, de a iubi a momentele epochale, ca acelea să nu scape din memoria generațiunei tinere, s'au hotărît să țerbeze iubilul de 50 de ani al acelu act măreț.

S'au adunat deci în ziua de 14 Octobreea. c. st. n. în sala mare a comitatului în restitul oraș Făgăraș la așa numita congregațiune comitatensă, unde sub presiul renmiiului fișpan Guido de Bauszner, care căd era deputat întreținea corespondență viu, chiar cu marele diplomat Bismark, după ce au constatat, că patria este în pericol, pentru că:

„Stările din Transilvania și uneltirile temerare contrare statului, nutrite în abundanță din străinătate, care abandonând acuma muca de soboli, se dau pe față rezolute, și gata de bătaie, cu pumnale ascuțite, pe fuș (orozva) năvălesc contra unității statului și a națiunei, că hotarele nostre naturale de o mie de ani — părțile sudice ale

Carpaților, vrue să le devasteze și să le împingă paoă la țermurii Tisei, că acele machinațiuni însăși au dat signalul de alarmă trăgând clopotul într'o ureche asupra capului nostru și ameninând ne demandă, ca să ne deșteptăm odată, pentru că spumele mării turbate au trecut deja peste, nalții munți ai Carpaților, și amenință cu cutropire părțile ardelene ale Ungariei”

prin un conclud luat „în unanimitate de voturi” au decis ca să înainteze la guvern și la dietă o adresă, ca, și în cazul când nu s'ar putea în întrégă Ungaria cel puțin în Transilvania să introducă administrația de stat cu funcționari demuniți pentru că:

„nu cu arma, (ce se face atunci cu pumnalele ascuțite? Trad.) ci cu minciuna, cu amăgiri, cu bani și cu trădare voiesc să cucerescă și să răpescă dela noi această fortăreță a Ungariei, dacă vrem să o scăpăm, prima și cea mai urgentă datorie avem, ca garnisonă de glotași invaliđi, îmbetrâniți, aleși și nu totdeuna demni de încredere ai acestei fortărețe periclitare (adecă funcționarii actuali Trad.) numai decât să o schimbăm cu o garnisonă de stat, tineră, viguroasă, probată (cam greu lucru și tineră și probată Trad.) și fidelă, ér flamura și armele legale ale statului ungar și cheile prețioase ale părților de dincoace de delul mare, să le luăm din mâinile acolora și să le concedem pazei fidele a servitorilor magiari ai statului,

statului. De aceea cu drept cuvânt îi și timbrăză foia magiară „Egyetértés“ că stegarii ideii de stat magiar și-au dat în petec, că ei înșiși se acasă și se arată lumeide omeni nemernici.

Și când o foie magiară, cea mai magiară foie, vine și vorbește astfel, acuzând „magiarimea“ din comitatul Făgărașului, ce vom dice noi, cari ăi nic auzim și vedem nedreptățile, ce se comit și starea deplorabilă, în care au ajuns lucrurile.

De sigur, că nu românii, care formeză 98% în comitat, pörtă vina, că peste acest comitat românesc a fost denumit un fișpan, a cărui inimă zace departe de interesele locuitorilor și care alt vis nu are, decât ca sas renegat să realizeze visul nerealisabil al ideii de stat magiar, așa precum îl înțeleg șovinistii, într'un ținut curat românesc, într'un ținut cu locuitori pacinici și cărora din nefericire încă nu le-a succedat să se pötă grupa cu tărie în jurul unui stég, de sub a cărui flamură să răstörne tötö încercările de ispită, ce le amenință existența națională, interesele lor și mai pre sus de tötö să răspundă cu demnitate la atribuțiile demne de gura celor ce le pörtă la adresa blândului popor românesc.

Nu e vina acestui blând popor, că în fruntea comitatului este suferit vice-span un om, care în îndrăsnéla-i suméță amenință în adunarea congregațiunei cu „kutyakorbács“-ul, care iscodesce cele mai cocișeci epitete la adresa poporului român, care în raportul seu cătră adunarea generală numesce dăscălimea română „inghețată“ și „flămândă“ și care, ca să nu mai înșirăm multe, precum s'a putut ceti în diare, a insultat preoțimea, sigilând acest păcat neiertat cu ridicarea cuțitului în crăsmă asupra unui preot românesc și pentru care păcat iustitia nu a avut nici un cuvânt de a-l condamna.

Da, iconă tristă și deprimătoare și se înfătoșeză în comitatul Făgărașului: Un protopretor de român e ridicat din oficiu și lăsat cu familia pe drumuri, pentru-ca în locul lui să ajungă o rudenie a fișpanului, — și acum nenorocitul om, tată de familie, zace, căci a devenit mut, lovit de apoplexie, în urma multelor șicane, ce le-a îndurat. Stegarii falși ai ideii de stat magiar s'au îngrădit cu venituri, pe care le-a căpătuit, și cari sunt străini de limba și némul poporului locuitoriu, — amplexiații comunalii și comitatensi fără pic de independență în urma presiunei, ce se esercită de sus; ér blândul popor exploatat în favorul spionilor, cari și au făcut din spionagiu meserie de esistență.

Iacă în conturi generale iconă tristă și deprimătoare, ce ni se înfătoșeză

călătorind cruciș și curmediș acest comitat și nu e mirare, că ómenii s'au vëdüt, că stau d'asupra unei mari prăpastii, că poporul numai pöte suferi atâtea insulte și neîreptății, nu e mirare, că sluşbașii „patriotici“ vëd neputința capabilității lor de a conduce un comitat ușor de condus și cer remedii nedemne de vëcul, în care trăim, cer remedii contra neputințiilor.

Un lucru ne nedumeresce. Unde au fost românii, cari formeză majoritatea așa de mult trimbițată în congregațiune?! Resfirați în tötö părțile: Interese particulare, ambițiuni personale, cestiuini confesionale și adeseori indiferentismul proverbial, étă curenții, cari îi țin resfirați și cari nu-i lasă să lucreze solidar și impunătoriu și prin urmare n'au putut da lovitura de mörte acelei adrese nefericite, care nu aruncă umbră numai preste sluşbașii ideii de stat magiar, ci preste întreg comitatul și umbra este cu atât mai grósă, că ea nu se aruncă nici dela Debrețin, nici dela Cluș, nici de pe puste Un gariei, ci din un comitat românesc.

Sperăm, că guvernul și dieta va judeca altfel lucrurile și în special guvernul va sci să dea lecția cuvenită sluşbașilor neputincioși, cari înșiși se acasă; ér românilor le dăcem: desbrăcați-ve în momentul decisiv de tötö lucrurile, ce ve țin resfirați, pășiți în solidaritate ori cât de puțini ați fi, lăsați pe cei rătăciți să rătăcescă până se vor întörce de bunăvoie în mijlocul vrednicilor luptători, căci numai așa se pöte duce la isbândă. O remonstrație legală este necesară, și în cazul acesta cu atât mai vërtos, că lucrul cu adresa se pare cam suspiciós, și umbra ce se aruncă asupra comitatului nu trebuie să îmbrace în haina-i mohorită și pe români!

Dacoromânismul și politica culturală magiară.

(Din „Egyetértés“.)

VII.

Inspețiunea scólelor.

„Scólele magiare vor rupe din inima tinerimei nóstre acea iubire, carea li-a înfiltrat-o mamele române și cu cât mai mulți tineri români vor învăța în scóle străine, cu atât mai mulți fi perde națiunea nóstră. Setea premiilor și intereseor private îl vor atrage spre străini, frumșele acestora îl vor fascina, căci în viața lor numai aceste le vor cunoște și singurul lor dor va fi ca să se alătore acelei națiuni, care îi seduce prin frumșea și părțile ei bune și nu-i va mai lega nimic de națiunea română, rupend cu limba națională, prima și ultima legătură.

„Ar fi o nebunie ca românul să-și părăsescă naționalitatea și de dragul culturii să se unescă cu națiunea magiară. Mitea

sănătósă spune, că din cauza progresului cultural, românul se se unescă cu românul, neamul cu neamul, bulgarul cu bulgarul. Din cauza acesta românul întâiu se se unescă dela Nistru până în Balcani, și din Balcani până la Tisa prin identitatea limbii, prin înrudirea cugetării și simțământului în și după aceea cu celelalte popóre romane. O astfel de unire are loc la tötö popórele, care trăesc împărțite sub diferite regime, fiindcă acesta nu are tendință și natură politică, ci chemarea ei e numai progresul culturii ómenesci pe calea firéscă a desvolării naționalității fiecărui popor“.

Aceste cuvinte le-a rostit Simecu Bărnuț la 1848 în cuvântarea sa renumită din adunarea dela Blaș. Deja în studiul meu premergător am arătat, că această vorbire a lui Bărnuț a fost programul clar al politicii naționale române din Ardél, dela care în cele esențiale nu s'au abătut deloc compatrioții nostri români. Cuvintele citate ale lui Bărnuț cu drept le putem privi de adevăratul program național cultural-politic al românilor. Ér acest program pe scurt este: nu ne trebuie cultură magiară! Nu numai eu dic asta, dar o constată și magiarofagul Slavici în cartea sa germană despre români, care enumerând cauzele, care împedecă dezvoltarea culturală a românilor dice: la aceste se mai adaug, că privesc cetirea unei cărți magiare de păcat, ceea-ce la un popor cerbicos ca românii, este un năcaz förte mare.

Nu ne trebuie cultură magiară, este lozinca mișcărilor naționale române dela Bărnuț încóce, deși fără cultura magiară și ajutorul culturii magiare nici-când n'ar fi fost cultură națională română. Șineai spune într'un loc al cronicei sale: „Mai pot aréta o diplomă, care este posesiunea ilustrei familii a conților Wass de Czege, ca să probez că dacă această familie nu mi-ar fi stat într'ajutor, cu ajutorul românilor eu nici-când n'aș fi putut scrie această cronică, ci demult aș fi ars-o atât m'au supărat românii, dela care am așteptat ajutor“.

În legătură cu aceste scrie Nicolae Popea, actualul episcop al Caransebeșului, în biografia lui Șaguna: „Ascultați, români mai ales voi bărbați inteligenți, care ușor sunteți dispuși a pune vina pentru suferințele nóstre pe străini și stările nefavorabile. Atât l-au supărat românii, dela care a așteptat ajutor pe bietul Șineai, încât fără ajutorul străinilor ar fi trebuit să-și ardă cronică, rezultatul activității de 10 ani, tot pentru acei români desvoltate“. Dar nu întreb: unde este aici sentimentul de justeță, constat numai faptul, ca să putem căuta remediile morbului.

Noi trebuie să documentăm românii, că cultura magiară nu este dușmană românilor, ci a fost răsadnița și protectórea culturii române mai tinere și neajutate și să le facem evident, că românii perd förte mult dacă ocupă pozițiune de resistență pasivă, căci aceia, care au fost apostolii românismului au crescut fără excepțiune la sinul culturii magiare în scóla ma-

giară: spiritul opozițional magiar și iubirea de libertate a fost făclia care a aprins inima eroilor românismului, începând dela Simeon Bărnuțiu până la Coroiannu, sau chiar până la Russu-Șirianul.

Dacă nu-mi eréd mie acesta românii, citez un martore clasic pe Barițiu, care în „Istoria Transilvaniei“ vorbind despre mișcările lui Bărnuțiu și a soțiloii sei dice: ar greși ori și cine ar crede, că acele agitațiuni politice, ai căror inițiatori au fost tinerii dietei dela Pojon, transplantate de acolo prin Nicolae Wesselenyi și soții sei în Cluj și întregul Ardeal, ár fi lăsat neatinsă aceea tinerime română, care atunci a studiat în licee, gimnasii și seminarii. Tinerimea română a fost puțin mai precaută, dar la nici un cas nepăsătoare, căci de-ar fi rămas nepăsătoare n'ar fi meritat nici o bucură de pâine inmuiată în apă. Dacă tinerimea magiară și-a avut martirii sei, ca Lovassy, Kossuth și alții care au suferit pentru idealele scólelor, dacă Nicolae Wesselenyi a propagat în țéră șapte ani de-rindul opozițiunea față cu tötö ordinațiunile, care veniau dela regim și tinerimea asculta și cu pietate sorbia prelegerile profesorilor Carol Szász și Dozsa, nici tinerimea română n'a fost surdă și mută, și ea a ascultat și supt acelea ideii noue. Între anii 1830 și 1845 au studiat vre-o câteva sute de tineri români ea facultățile filosofice și juridice din Oradea, Cluș și Pesta, fără-ca să și fi negat naționalitatea.

Dintre acestia mulți s'au dus de practicanți la tablă în Muréș-Oșorheiu, ér alții au intrat în seminarul din Blaș. Astfel în Septembrie 1831 au intrat deodată 7 înși în teologie, toți veniți dela Cluj și nu din Bucuresci sau St.-Petersburg.

Tinerii veniți din scólele magiare au adus cu sine spiritul opozițional, care atunci domina în congregațiunile comitatense și adunările politice, și pe lângă tötă severitatea directorilor, mergeau la teatru în Cluj, și în seminaul dela Blaș a intrat „Hotel“-ul lui Széchenyi, „Balitéletek“-urile lui Wesselenyi, „Călétoria în America-de-Nord“ a lui Beldi și Farkas Sándor, și tötö au fost cărți politice oprite.

Trbuie să facem evident românilor, că tötö cuvântările, care propagă, că românii din patrie trebuie să respingă cultura magiară și să caute acest ajutor la alte popóre, fie latin ori de altă rasă, stau în contradicere cu numai cu dezvoltarea istorică, ci chiar și cu cele mai prețioase interese ale românismului. Noi românii și magiarii, care de secolii trăim aici laolaltă, nu suntem numai politicesce, ci și cultural avisați unii la alții.

Dar ca să putem face acesta, și noi trebuie să învățăm românesc, să studiem literatura română până în detaliurile cele mai mici. Nu întréga magiarime, asta ar fi o pretensiune imposibilă, ci numai aceea, care sunt chemați să reprezente interesele culturii magiare între români, organele care inspețiunează administrațiunea învățământului, directorii supremi și inspectorii de scóle. Întrucât cunosc eu institutiunile noastre de inspețiune scolară pot spune cu inimă liniștită, că acestea în urma spiritului lor sunt așa, de numai antipatie produc față cu tendențele magiare culturale, administrația magiară afară de formalități se ridică în sfere politice, este o controlă mecanică polițenescă și naționalitățile nóstre nici nu vëd alta în ea, decât instrumentele simple ale magiarsării.

„Telegraful Român“ a pornit o serie de articoli în 9 Septembrie despre învățământul român, și între altele am cetit și acestea:

În general inspețiunea și controla instruciunei în scóla nóstră populară lasă mult de dorit — încât privesc organele nóstre bisericesci-scolari; mult mai defectuósă și cu totul unilaterală este controla, carea fără nici un motiv se esercézză prin inspectorii regesci ori alte organe administrative. Esemple destul de triste de atari controle avem cele efteptuite la Nir-Adon și în alte locuri. Cănd e un lucru scüt, că inspectorii regesci, când vizitează scólele nóstre, o singură preocupatiune au: dacă se învață destul limba magiară. Asta e prima recerință a inspectorului regesc. Este lucru de șine înțeles, că din punct devedere pedagogic o atare controlă nu e de ceva valóre, și în detrimentul

căci la din contră, pentru un indiferentism și întrelăsare condamnabilă, astăzi chiar și numai minciuni próste și amăgiri nebune sunt destul de tari, ca ușor, pe vecie și fără dea mai putea recuceri să rupă dela Ungaria această cetate puternică, carea cu arma nu s'ar putea lua, lăsată fără garnisonă suficientă.“

Ne-am dat tötă silința ca să traducem fidel textul adresei, carea s'a hotărît să se comunice cu tötö municipiile din țară spre sprijinire, dartoși ne temem, că n'am putut reda în românesc tötö schinteile numitei fágărășade atât de minunate cum sunt ele în original.

Deajuns, că aschiile n'au cădüt de parte de tulpină, actul iubilar în tötö privințele este vrednic copil al celui epochal care a eternisat renumele Făgărașului

Și atunci hoți periculoși, de cari numai fágărășenii sciau, cum te poți aperi, și astăzi tot așa, deosebirea numai, că atunci se mulțumesc cu pădurea Pusanilor, astăzi însă amenință Carpații, dar tot în proporție cu pericolul atunci și astăzi se recomandă și remediile, atunci era deajuns mintea comunei Făgăraș, ér astăzi între vine comitatul Făgăraș, atunci în frunte era seful orașului, astăzi este seful comitatului,

nici atunci nu era și nici astăzi nu este armata chieată să de pept cu hoți, ci atunci organele orașului, astăzi organele comitatului, — diferența este numai, ci cei de atunci nu mărturisiau, că ei ar fi invalidi, de nici o trebă și nedemni de încredere, pînă-când cei de astăzi nu se sfesc a recunoște această virtute, dar în fine asta nu împirtă, lumea nu pöte stagna 50 de ani, trebuie să progreseze, și fágărășenii progreséză în felul lor.

Dar una nu pricepe lumea.

Diarele magiare dic, că adresa fágărășenilor este un remediu reclamat de gitațiunile românilor, și că contra românilor indigeni se cer mësuri excepționale dela legislațivă și dela guvern.

Asta o credem și noi.

Și fiind-căși foile magiare o mărturesc și românii sciu, că în comitatul Făgărașului românii fac aprópe totalitatea locuitorilor preste 90% și că tot ei formeză și majoritatea membrilor comitetului comitatens — întrebă românii nefágărășeni:

„Cum se pöte ca în un comitat românesc să se iee un astfel de conclus, și în special cum se pöte ca acel conclus să se iee cu vot unanim?“

Apoi mai înrëbbă tötă lumea:

„Cum se pöte ca un municipiu se ceră însuși nimicirea sa?“

„Cum este posibil, ca funcționarii unui municipiu — căci astăzi funcționarii votéză conclusele în țara lui Negru Vodă — să-și deie un testimoniu de paupertate atât de strălucit, cum și-l dau funcționarii din comitatul Făgărașului?“

Multe și multe întrebări își mai pun ómenii cu privire la minunatele lucruri ce se petrec în Făgăraș, — dar la tötö acelea nici astăzi nu se pöte da respuns mai potrivit decât, care l'a dat căpitanul din poveste nainte de o jumătate de secol, și ómenii carii sciu cât țin fágărășenii la binemeritul lor renume, nu-i mai întrebă de resónele faptelor lor, ci și repet numai sentința cunoscută și trec la ordinea dílei.

Óre căpitanul actual cătră care se adreséză fágărășenii — guvernul — cunósce aceea sentință?

Dacă n'o cunósce, îi recomandăm cetirea acestei „Foite“ și apoi să-și vadă de altă trebă.

unei in-trucțiuni omnilaterale, delăturarea ei însă nu atâră delu noi.

Póte fi în aceste multă esagerare, dar este o greșală neasemănătoare de mare, dacă inspectorii școlari se interesează în cǎlele române numai de limba magiară, căci manifestând p în această nepăsare, sau chiar rǎcǎlă nemotivată față cu cultivarea în limba națională română — ceea-ce românilor e un tezaur tot atât de scump ca și nouă limba noastră — apar astfel, ca și când ar fi simpli samsari ai magiarisării cu forța, și în loc să folosescă stricte și produc reacțiune contra răspândirii firesci a culturii magiare.

Este o mare greșală a administrațiunii noastre că dela început a imitat procedura guvernului absolutistic austriac, deși ar fi trebuit să înțelegă, că precum nu și-a putut ajunge la noi acest sistem forțat austriac scopul, astfel nici copia palidă și neîndemânatică a acesteia nu va duce la scop față cu naționalitățile noastre. Recunosc însă, că asta n'a fost greșala indivizilor, ei n'au putut constata o politică nouă față cu naționalitățile și între notele de cualificațiune nici nu li-se pretinde alta.

Eu țin de prima și cea mai însemnată datorință a administrațiunii noastre școlare, devenită necesară chiar prin mișcarea naționalităților, ca să se schimbe conform politicii constii și consecuente.

Dar ca să putem face acestea trebuie întâiu să studiem serios românismul ca un factor național și cultural politic. Trebuie mai înainte de toate să aflăm un om, care să cunoască pe deplin nu numai istoria, literatura, dezvoltarea culturală, cu un cuvânt înțreaga ființă psihologică a națiunii magiare, în măsura pretinsă de spiritul timpului, ci și a românilor. Cine, înarmat pe baze științifice cu deplina cunoștință a limbii române, a pătruns în istoria românismului, în literatura și caracterul lui, nu numai înțelege aspirațiunile politice și naționale ale acestui popor, dar are și facultatea de a le cumpeni, a percepțiunea grabnică a spiritului său va observa la moment și nuanțele, care din când în când apar în mișcările lor culturale.

Un om, de origine curat magiară, ca să nu se pǎtă dubita în magiarismul lui și nici românii să nu'l privească de un recutat prin interese materiale și sociale din sinul altei naționalități, pe care pe lângă toate însușirilor lui înalte îl desprețesc drept un negat, care își negă sângele. Un om, care și în referințele sociale este expresiunea însușirilor mai atrăgătoare ale rasei magiare, care prin umanismul seu, entuziasmul seu sincer și adevărat se pǎte viri la inima omenilor, a cărui energie nu respinge, ci atrage, delicateța nu este semnul slăbiciunii ci al puterii, care știe să fie sincer și precaut, fără ca să fie viclen, un magiar adevărat și puternic, dar fără fanatism, care nu numai în ale învățământului este acasă ci posedă și un orizont politic mai larg.

Dacă află dl ministru de instrucțiune un astfel de om, pună-l de conducător în fruntea școlii major ce va înființa, căci fără un astfel de stat major nici când nu vom pute cunoaște cu fundamant și clar mișcările culturale ale românilor și nu vom ști nici când, că mijloacele de apărare ce va aplica nu sunt mai mult stricicioase decât folositoare. Cine póte lua responsabilitatea față cu un remediu, dacă nu cunoaște morbul. Știu că această propunere stă în contradicțiune cu modul de cugetare ierarhic al administrațiunii de instrucțiune, birocratii o privește de absurditate și imposibilitate, dar și eu știu, că nici un stat și nici o națiune n'a fost mântuită între împrejurii extraordinare, prin cugetare birocratică, prin preocupare și miopie de funcționari.

Noutăți.

Reuniunea femeilor române. Duminecă la 4 ore p. m. s'a ținut a XXVI adunare generală a reuniunii femeilor române din Sibiu, participând un număr considerabil de membri. D-na prezintă Măria Cosma în cuvântul de deschidere, ținut în termeni călduroși, a arătat progresul, ce l'a făcut această reuniune dela înființarea sa până azi și nisuița nobilă, de care a fost condusă reuniunea spre a da fetitelor de român cultură românescă. Această reuniune cercă să-și mă-

răscă cercul activității și să înființeze un pedagogiu de fetițe, simțindu-se atât de mult lipsa de învățătoare române în această țară. Spre scopul acesta e necesar însă modificarea statutelor. Intre aplause însufleteite termină d-na prezintă vorbirea, declarând adunarea de deschisă. La ordinea zilei se pune raportul comitetului, căruia îi dă cǎtre secretariul dl N. St. Șulțiu și în care se înregistrează despre regretabila pierdere, ce o a suferit reuniunea prin reșosarea membrului de încredere George Barițiu, apoi a membrilor Maria Ilieș și A. Laday. Membrii noi s'au înscris: domnișorele Ida și Teresia Pipoș și d-nii: Dr. N. Șerban, deputat dietal și Dr. V. Saftu, profesor. Reuniunea numără 227 de membrii. Esamenale de vară conduse de d-na vice-prezintă Ba-dilla au dat rezultatul așteptat. Eleve înscrise pe anul 1893/94 sunt 22 gr. or. și 1 gr. cat. Venitele reuniunii au fost de 1750 fl. Comitetul anunță cu regret retragerea, din cauza multelor ocupațiuni, a casarului R. Petric, care a fost un laborios funcționariu; în locul d-sale s'a ales dl Dominic Rațiu, funcț. la „Albina“. Conform propunerilor din raport s'a exprimat condolență pentru membrii reșosai; s'a votat mulțămintă institutului „Albina“ pentru ajutorul de 300 fl. dat reuniunii; s'a ales doi bărbați de încredere în persoanele dlor: Il. Sa Dr. Darion Pușcariu, archimandrit vicariu arhiepiscopesc și Dr. Octavian Russu avocat; pentru autenticarea procesului verbal s'au ales dl Parteniu Cosma, dna Simonescu și d-șora Popescu. D-na prezintă mulțămintă de interesul, ce l'ovedesc membrii, declară adunarea de încheiată și convoca în imediat o ședință a comitetului reuniunii.

Sară de cunoștință. Sâmbătă, sara în 4. Nov. c. au avut universitarii noștri din Cluș „sara de cunoștință“ obicinuită, în localitățile grădinei „Stadler“. Au participat peste 50 de tineri. Petrecerea s'a început cu intonarea puternică și repetită a măiestosului nostru imn „Deșteptă-te române“. A urmat bineventarea studenților începători din partea mai bătrânilor precum și alte multe toasturi și cântece. Intre altele amintim, că domnul E. Pățăcean stud. iur. a toastat în mijlocul însuflețirii generale pentru înfrățirea româno-slovacă. Petrecerea a durat până după mezul nopții; și a fost foarte animată și una dintre cele mai frumoase conveniri colegiale a bravilor noștri tineri din Cluș.

Aderare. Adunarea generală municipală a orașului Cluș a aderat cu unanimitate la hotărârea comitatului Cojocnei de a se substerne dietei adresa referitoare la cestiunea română, compusă de Bartha, a cărei conținut se publică în foia noastră.

Adunarea Reuniunii învățătorilor români din diecesa Caransebeșului s'a ținut anul acesta la Bocșa-montană în zilele de 25, 26 și 30 Octob. După un raport al „Luminătorului“, această adunare, care anul trecut a fost disolvată cu forța baionetelor și în modul cel mai brusc din partea fisol-găbirăului Somogyi din Ciacova, din sim-plul motiv, că însinurarea i s'a făcut în limba română — astă dată a fost primită din partea autorităților administrative dela Bocșa în mod foarte prevenitor. Deși însinurarea s'a făcut și scris în limba română, fisol-găbirăul Kuotty nu mai că na găsit nimic de obiecționat contra acesteia, dar după deschiderea adunării, deusul a fost cel întâiu, care în numele inspectorului unguresc de școle salută reuniunea printr'o vorbire căldurosă și binevoitoare, rostită în limba română. Densul participă la concert, la bal și la banchetul învățătorilor, împreună cu solbăbirăul Blajovan, care contribuie și la arangierea serbărilor. Cu drept cuvânt se întrebă „Luminătorul“, de unde această bunăvoiața în comitatul Caraș-Serevin, în timp ce cu un an înainte aceeași reuniune fu împinată în comitatul Timiș din partea autorităților administrative unguresci cu o brusceță deosebită? Cum se face, că ceea ce într'o parte a țării este permis și legal în cealaltă trece de crimă? — Înregistrăm totdeodată, că s'a ales ca președinte al reuniunii dl referent școlar I. Ionaș, er ca fise dl C. Bredicean. Anul viitoriu, reuni-

nea își va ținea adunarea festivă a jubileului seu de 25 de ani în Lugos.

Cabinetul austriac. Noul cabinet s'a format astfel: Windischgrätz ministru președinte; Bacquehem ministru de interne; Plener finanțe; Schönborn justiția, Madeisky culte și instrucțiune; Welsersheimb pentru apărarea țării; Falkenhayn comerț; Jaworsky ministru fără portofoliu.

Sciri militare. Esecelența Sa F. M. L. Teodor de Galgoczy a sosit în 8 l. c. n. în Sibiu, unde a luat conducerea interimală a comandei de corp XII.

De pe la Hațeg. Din părțile Hațegului ni-se comunică următoarele: Preotul Daniil Petea din Fizești în protoprebitatul Hațegului a încetat din viață în 15 Octob. a. c. în etate de 81 ani și după un serviciu de 48 ani. Comuna Ohaba de sub pétra a îndurat în 26 Octob. st. v. o di tristă. Pela 10 ore a erupt un foc, în o casă din care fiind desime mare între căsi focul s'a estins și s'a lăpit, în cât bieții omeni abia putéu ca să își mântue câte o haină câte un vesmânt, dar de localizat abea mai era vorba. De cătrăsară le-a sucs a putea localiza focul și a mântui restul caselor. S'au prefăcut în cenușe 41 de căse, afară de șori nutrețe și bucate. Au ars vesminte și tot ce au agomisit preste vară, și au rămas bieții omeni în gura iernii goli și flămânzi în ușile omenilor. Intreg ținutul Hațegului cu munți cu tot e imbrăcat în vesmânt alb. Omenii au cam isprăvit cu sǎmănatul.

Denumiri. Pretorul suprem din Noerich Frid. Wahlbaum a fost numit protonotariu al comitatului Tǎrnava mare; er în postol de protopretor e numit vice-notariul comitatens din Sibiu G. Bedeus.

Faptă nobilă. Cetim în „Timpul“. Duminecă, s'a oficiat cu solemnitate serviciul divin al parastasului repausatului I. Scorțeanu, din avutul căruia d-na Maria G. Șchiopescu, sora repausatului, a donat însemnata sumă de 85.000 lei, cu care să se facă un local propriu pentru internatul facultății de teologie.

După ce I. P. S. metropolitul primat oficiă s-ta liturgie, ținut o scurtă, dar frumoasă și bineșimțită alocuțiune, în care laudă fapta de înaltă caritate a fericitului donator, rugând pe Dumnezeu ca asemenea fapte mărețe să găsescă mulți imitatori.

Pe la orele 9 și jum., conform programei anunțate începú serviciul parastasului. Biserica era literalmente plină de un public numeros și ales, între care am observat pe P. S. arhiepiscopul Valeriu, d. dr. I. Cornoiu, reprezentantul ministeriului cultelor, corpul profesoral al facultății de teologie, d-na și dl Nențescu, dl P. Gârbovicean, dl Stăncescu, dl C. D. Georgian și alți licențiați și absolvenți în teologie.

Serviciul începú cu un imn frumos escutat de studenții în teologie sub diregrea d-lui Bănulescu. După serviciul parastasului. Preacucerencia sa dl Dr. A. Mironescu directorul internatului teologic, ținut un frumos discurs, în care dezvoltă cu multă căldură și entuziasm tema sa: Efectele carității creștine în omenire și în special, în noi români.

Defraudățiuni. Curia s'a ocupat în zilele trecute cu afacerea defraudățiunii dela banca populară din B. Csaba. Se știe, că casierul Launer și contabilul Krnak s'au sinucis. Cercetarea introdusă a constatat, că s'a defraudat suma de 650.000 fl. Investigățiunea a frebuit să fie apoi amănată, din cauză, că și judele instructor Tribus și-a luat viața. În fine s'a ținut pertractare pentru directorul Bartoky, care a fost condamnat de cătră tribunalul din Gyula la 7 ani închisorie. Tabla regescă a redus-o la 5½ ani, er curia a aprobat sentința tablei, ordinând ca în pedepsă să se socotescă și cei doi ani și 4 luni de arest în timpul instrucției.

Condamnarea metropolitului Clement. În 9 l. c. a avut loc la curtea de apelațiune din Tirnova pertractarea contra metropolitului Clemente, carele a recurat contra sentinței primei instanțe, prin carea a fost condamnat la deportățiune pe viață. Cur-

tea de apel a condamnat pe metropolit conform art. 12 al legii penale otomane și a art. 8 și 9 a legii pentru ofensarea persoanei principelui la 3 ani de arest, hotărî însă a propune principelui ca această pedepsă să o pǎtă schimba în deportățiune pe 2 ani.

Ni se trimite următoarea:

Declarațiune.

Subscriși declarăm prin această, că prin articolul nostru publicat în „Tribuna“ Nrul 133 din anul 1892 nu am ținut să ofensăm întru nimica pe domnul Ioan Broju și că prin urmare epitetele de „poltron“ și „mișel“ n'au fost făcute la adresa D-Sale.

Sibiu, 3 Novembre, 1893.

Ioan Russu m. p.

Dr. Iuliu Grecu m. p.

Victor Tordoșan m. p.,
martor.

George Moldovan m. p.,
martor.

Acăsta declarațiune mi s'a înmănuat la 3 Novembre n., cerându-mi-se cu urgență retragerea acusei spre a se sista procesul pentru vătămarea de onore. Am și făcut această, după-ce am primit asigurarea pe cuvântul de onore, că declarațiunea de mai sus se va publica în diariul „Tribuna“.

Ioan Broju.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere populară a Ardélului
de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Dela Avrig merge mai departe drumul de țară pe lângă Olt. În stânga șerpuiesce riul cu multe cotituri, când mai aprópe, când mai departe de drum, er în drépta se nalță maiestos munții, oferindu-ne pas de pas cele mai frumoase priveliști de munte, tóte mărețe și impunătoare. Comunele sunt dese parte aședate de-a lungul drumului, parte resfirate pe șes și pe la pǎlele munților. O însușire caracteristică a lor este, că în multe din ele frontul caselor este împodobit cu diferite figuri vǎpsite, precum cununi de flori, cocoși, figuri de omeni etc., er pe multe stă scris anul zidirii lor. Pela satele de sub pǎlele munților, la gura văilor, s'au aflat odinioară mǎnăstiri românesci de călugări, precum la Iorumbacul de Sus, Sâmbăta de Sus, Berivoi-Mari, pe valea Sebeșului, la Șercăia, la Șinca-Nouă, la Perșani, la Venetia, Comana de Sus etc. Ruinele lor se vedé ici-colo până în țiua de azi și tot asemenea s'au păstrat numirile locurilor mǎnăstiresci, er în unele locuri se află grădini cu pometuri alese, plantate și cultivate odinioară de călugări. Una dintre cele mai frumoase ruine este ruina mǎnăstirii dela Sâmbăta de Sus, aședată la pǎla munților, din sus de sat, încungurată de păduri. Biserica este aproape înțregă conservată; în jurul ei se vedé gropile, unde au fost aședate chiliile călugărilor. Din o inscripțiune aflătoare aici se vede, că biserica a fost zidită între anii 1688—1714, de cătră Const. Vodă Brancovanul. Mǎnăstirile aceste au fost, mai tóte, arse și dǎrimate în jumătatea a două a secolului trecut din partea stǎpănirii.

Prin satele din Țara-Oltului să află, în cele mai multe, școle bune, cu zidiri frumoase. Mai multe din ele sunt școle grănițeresci, susținute din fondul fostului regiment român I de graniță.

Instituțiunea de granițe militare s'a creat în Ardél în jumătatea a două a secolului trecut. În părțile de mǎdădi ale Țerii-Unguresci granițele militare esistau de mai

nainte, având menirea a apăra granițele țării de încălcările turcilor.

Cu asemenea scop s'au înființat și în Ardeal granițele militare (incepând dela anul 1761) de-a lungul graniței de mătăși și răsărit a țării, adică dela Pôrta de Fer până la Țara Bârsei, apoi în secuime și până în valea Someșului Mare, la Năsăud. Pe acest teritor lung s'au înființat din locuitorii satelor și orașelor din apropierea graniței și din unele comune mai din lăuntru țării în total 6 regimente de grănițeri anume regimentul român I. de graniță la hotarele de mătăși ale țării, două regimente grănițeresci în Secuime, al doilea regiment român de graniță în ținutul Năsăudului, apoi un regiment secuiesc de husari și unul românesc de dragoni.

Grănițerii erau scutiți în parte de darea statului și folosiau liber pădurile. Ei au luat parte la multe lupte și cu deosebire grănițerii români s'au luptat forte vitejese, câștigând glorie numelui nostru românesc. În vreme de pace grănițerii aveau să păzescă pasurile și trecăturile de munte și făceau serviciu la staburile regimentelor și în companii.

Regimentul român de dragoni a fost desființat la anul 1770. Țr celelalte au fost desființate la 1851.

Regimentele grănițeresci în decursul existenței lor și-au întemeiat fonduri însemnate, anume fondul de monturi (imbrăcăminte, de uniformare), al cărui izvor de

venit mai însemnat îl forma desdusnarea, ce a dat-o statul familiilor grănițeresci pentru vestmintele, cu care au luat grănițerii parte la resboie; alt fond a fost fondul de proveniente, care s'a alătuț din venitele dreptului de regalii și cărcimărit al comunelor grănițeresci. La desființarea regimentelor grănițerii români au lăsat neatinsse aceste fonduri și din venitul lor parte susțin școlile, parte dau stipendii și ajutore tinerilor urmași ai foștilor grănițeri.

Regimentul român I. de graniță, precum au amintit, se afla la granița de mătăși a țării, în comitatul Huniádorei, în scaunul Sibiiului și districtul Făgărașului și se compunea din 84 de comune (parte curat grănițeresci, parte și cu locuitori cari nu erau soldați grănițeri, numiți provinciali) formând 12 companii. Steburile regimentului se aflau la Hațeg, la Orlat și în Țara-Oltului la Vaidarece. După desființarea regimentului foștii grănițeri din acest regiment au primit de la stat la anul 1871 *) fondul de monturi al lor, pe care l'au declarat de fond școlastic grănițeresc; el este administrat de un comitet, cu reședința în Sibiiu și din venitele lui se susțin prin satele foste grănițeresci 21 de școlile elementare, cu 40 de învățatori și 6 învățatore. Din aceste 7 se află în comitatul Huniádorei, (Cârșiți,

*) Prin stăruința neolosită a baronului Ursu de Margină, c. și r. colonel în pensie, care este de la 1871. președintele comitetului de administrare a fondului și a conducerii școlilor grănițeresci.

Vețel, Hațeg, Rinalb, Baru-mare, Cugir și Spini) 4 în comitatul Sibiiului (Jina, Orlat, Racovița și Vestem) Țr 10 în comitatul Făgărașului (Scorei, Vistea de Jos, Voila, Lisa, Vaidarece, Copăcel, Mărgineni, Ohaba, Tohanul-vechiu și Țințari).

Aceste școlile sunt unele dintre cele mai bune și mai bine conduse din întreaga țară

(Va urma.)

Convocare.

Deoarece la adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“, care a avut loc în 31 Octobrie st. v. (12 Novembre) a. c. nu s'au întrunit două terțialități a tuturor membrilor cu vot decisiv reclamat prin §-l 15 al statutelor, pentru de a se pute lua conclud valid relativ la modificarea statutelor, în sensul acelu iasă § se convocă prin acesta pe ziua de Duminecă 21 Novembre st. v. (3 Decembre) 1893 la 4 Țre p. m.

Adunare generală estraordinară

în localul societății române de lectură din Sibiiu (Albina parterre) în care cesiunea se va decide cu majoritatea voturilor membrilor preșenți.

Unicul obiect de pertractare va fi: Proiect referitor la modificarea statutelor.

Din ședința comitetului Reuniunii femeilor române, ținută la 31 Octobrie st. v. 1893.

Maria Cosma, Nicolau St. Șulățiu, presidentă, secretariu.

Avis.

Sâmbătă în 25 Novembre st. v. c. arangiază „Reuniunea de femei, pentru înfrumusețarea bisericeii gr. cat din Sibiiu“ în sala dela casa societății (Gesellschaftshaus) petrecere cu dans împreună cu sortire de obiecte în favoarea fondului seu. Inceputul la 7 1/2 Țre sêra.

Se observă, că p. t. dômne, domnișore și domni, cari au primit invitații, sunt îndreptățiți a invita și Țr peți de altă naționalitate din cercul cunoscinței lor.

Comitetul reuniunii.

Poșta redacțiunii.

Pl. în N. Raportul D-Tale, deși regretăm, nu se pȚte publica.

La mai mulți. Având mult material, cele trimise nu se pot publica decât pe încetul. Red.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r.u. valabil din 1 Octobrie 1893.

Table with multiple columns and rows showing train schedules for routes: Budapesta - Predeal, Budapesta - Arad - Teiuș, Budapesta, gara de vest - Orșova - Verciorova, Cucerdea - Oșorheiu - Reg. s.ș., Simeria (Piski) - Hunedóra, Brașov - Chezdi-Oșorheiu, Murăș-Ludoș - Bistrița, and Copșa-mică - Sibiiu - Avrig - Făgăraș. Each section includes train numbers, departure times, and station names.

Nota: Țrele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă Țrele de noapte.